

KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
**AKADEMİK
AÇILIŞ DERSİ**

"Meslek Hayatında İlahiyat Mezunları"

18 EKİM 2023
14.00

Kırklareli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
3. Merkezi Derslik Konferans Salonu

Prof. Dr.
M. Akif Aydın
Medipol Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

<https://ilahiyat.kfu.edu.tr>

Meslek Hayatında İlahiyat Mezunları

Saygıdeğer Rektörüm,

Değerli Dekanlar,

Kıymetli Meslektaşlarım,

Sevgili Öğrenciler,

Burada bir açılış dersi vermekten büyük bir mutluluk duyduğumu belirterek konuşmama başlamak istiyorum. Sayın Dekanınız açılış dersi için beni davet edince buna hayır diyemedim. Bunun iki sebebi var: Biyografimden biraz önce bahsedildi. Ben her ne kadar Hukuk Fakültesinde hocalık yapsam da İlahiyat ile gönül bağım var. Çünkü bu sıralardan geçtim. Birçok mesleklerde bulundum ilahiyat ile ilgili. İkinci sebebi söyleyeceğim ama önce şunu dile getireyim; Sayın Rektörümüzün, Cevdet Paşa'ya (v. 1895) bu denli ilgi duyması beni memnun etti. Ahmet Cevdet Paşa'nın bizim hukuk tarihimizde ayrı bir yeri var. Osmanlı hukukunun zirve isimlerinden biridir. Yahudi tarihçi biri, Ahmet Cevdet Paşa için, 'bir tarihçi, bir devlet adamı ve dahi hukukçu' der. Benim doçentlik tezim *Mecelle'de Haksız Fiiller* idi. Mecelle'yi ortaya çıkaran, Tanzimat döneminin en önemli hukukçusu Cevdet Paşa'dır.

Cevdet Paşa Bulgaristan Lofça'da doğmuş. Ailesi Kırım Harbi (1853) öncesi Kırklareli'nde bulunmuş. Buradan gidip oraya yerleşmişler. Dedesinin büyük gayreti ile Cevdet Paşa, İslam ve Türk kültürüne kazandırılmış oldu. Bunu öğrenmiş olmam da beni Kırklareli'ne başka şekilde bağladı. Bunu da ifade etmek isterim.

Ben İlahiyat Fakültelerinde bulunmadım ama eğitimin İlahiyat Fakültesi'nde de geçti. Sizlerin yaşlarında kader, bir iman konusudur. Bizim yaşlarda ise kader, bir müşahede oluyor.

Hayatınızla kaderin fiilen gerekleştiiğini görürsünüz. Babam Niksar’da tüccardı. Benim, İlahiyat alanında yetişmek gibi bir fikrim yoktu. Ağabeyim, amcam doktordu. Maden mühendisi olmak istiyordum. Sırf Tokat’ta il merkezinde okumak için babama, ben orada okumak istiyorum desem, babam bana ‘Oğlum burada orta okul neyine yetmiyor’ der diye çekindim. Niksar’da olmayan bir okul seçeyim dedim. Tokat’ta üç tane okul vardı. Öğretmen Okulu, Sanat Okulu ve İmam Hatip Okulu. Ben İmam Hatip Okulu’nu seçtim. Dedem emekli müftü idi. Biraz korkarak, babama söyledim. Babam da olur oğlum dedi. Memur taifesinden itirazlar oldu. Ağabeyinin yanında okusun falan diye.

Tokat’ta dört sene okudum. Orada çocuksu hevesle İstanbul’da okumayı istedim. ‘Baba ben liseyi İstanbul’da okumak istiyorum’ dedim. Babam başta biraz nazlandı, annem muhalefet etti. Nihayet İstanbul’a geldim. İmam Hatip Okulu zor bir okuldu ama kendim tercih etmiştim. Yüksek İslam Enstitüsü ilk mezunlarını o sene vermiş ve okulumuza yeni hocalar gelmişti. Kur’an-ı Kerim hocam, Tayyar Altıkulaç idi. Hadis ve fıkıh hocam, Hayreddin Karaman idi. Tefsir ve Arapça hocam, Bekir Topaloğlu idi. Dinler tarihi hocam, Ahmet Kahraman’dı. İyi bir biyoloji hocamız vardı. İyi bir matematik ve felsefe hocalarımız vardı. Karakterimin şekillendiği dönem, oradaki İmam Hatip Okulu olmuştur. Hayat boyu onlardan istifade ettim.

O zamanlar İmam Hatip Okulu’ndan sadece Yüksek İslam Enstitüsü’ne gidilebiliyordu. Ben üç sene boyunca Ezher mezunu bir yakınımından her akşam çeşitli İslami ilimleri okudum. En fazla fıkıh dikkatimi çekti. Mevsilî’nin *İhtiyârı*’nı okuduk. Ben Enstitü’de okurken lise fark derslerini verip Hukuk Fakültesi’ni kazandım. Hukuk ve Yüksek İslam Enstitüsü birlikte gitti. O zaman bir moda vardı: Enstitüye girer girmez Diyanet’ten vazife talep ediliyordu. Ben vaizlik talep ettim. Bursa İznik’e vaiz olarak atandım. İki sene orada vaizlik yaptım. Ondan çok yararlandım. Sürekli konuşmaya hazırlık yapıyorum. Araştırıyorum. Ayetler, hadisler ve diğerleri. Bu sayede yüzlerce kişinin karşısında konuşma yapabilme tecrübem oluştu. Onun için üniversiteye hoca olduğumda hiçbir heyecana kapılmadan öğrenciler karşısından çok rahat şekilde derslerimi verdim.



Hukuk ve İslam Enstitüsü’ne gidiyorum. Beyoğlu müftüsü Selahattin Kaya, müftümüz idi. Beni buraya imam hatip olarak alsanız dedim. Dört sene de orada imamlık yaptım. Onun için İlahiyat’a yabancılığım yok. Yüksek İslam’ı bitirdiğimde iki sene Beyoğlu Kız Öğretmen

Okulu'nda dışarıdan din dersi öğretmeni oldum. İmam Hatip son sınıfta akademisyen olmayı kararlaştırmıştım. Fakülte yıllarımda da bu arzumda eksilme olmadı. Askerlik sonrası avukatlık stajı yaptım ama bunu istemedim. İslam Hukuku çalışmak istiyordum. Ben de iki sene daha öğretmenlik yaptım. Stajımı bitirdim. Avukatlık ruhsatı almadım. Ola ki, paraya muhtaç olurum da avukatlığa başlarım diye. Doktora yapmak için Salih Tuğ hocaya gittim. Bir gün bana 'Seni buraya asistan alalım' dedi. Orada Edebiyat Fakültesi'nde İslam Tetkikleri Enstitüsü'nde doktora başladım. Oradan Marmara Hukuk Fakültesi'ne geçtim. Böyle bir tecrübem var İlahiyat ile ilgili.

Benden açılış dersi istendiğinde İlahiyat Fakültesi mezunu olarak hayata atılacak arkadaşlarla bu tecrübeler ışığında neler paylaşabilirim diye gözden geçirdim ve bunun sizler için faydalı olacağını düşündüm. İnşallah burayı isteyerek seçmişsinizdir. Ben on yıldan fazla dekanlık yaptım. Kazanıp da gelen öğrencilere ilk sorum şu oldu: Hukuk Fakültesi'ni sen mi seçtin yoksa anne baban mı seçti ? Hukuk Fakültesi anne babanın hatırına okunmaz. Zordur. Seveceksin ki tahammül edebilesin. Temenni ederim ki, sizler burayı severek seçmişsinizdir. Birinci sınıftan itibaren ne yapmanız gerektiğini düşünmeniz gerekir, geleceğe yönelik. Her fakültenin kendine mahsus bir programı vardır. Hayatta yapacağınız işlere yönelik olarak hazırlıklı olmanız lazım. Hangi sınıfta iseniz önünüzdeki seneleri iyi değerlendirmanız önem arzeder.

Buranın güzel tarafı şu: Kız öğrenciler sayı olarak İlahiyat'ta daha fazla. Onlar erkeklere nispetle hayatı daha planlı yaşıyorlar. Erkekler ilk yıllarda pek planlama yapmıyorlar üniversite yıllarını. Ben, bu noktada devletin desteklemesi gereken iki hususu önemsiyorum. Bunlardan biri öğretmenliktir. Ana okulundan üniversite hocalığına kadar. Küçük yaştaki çocuklarımızı öğretmene teslim ediyoruz. Aynı şekilde üniversite öğretim üyelerine de. Eğitim ve öğretimde hem iyi yetişmiş hem mesleğine kendini adayan hocaların olması çok önemli. Hepimizin hayatında iyi öğretmenlerin müspet açıdan; kötü öğretmenlerin menfi açıdan çok etkisi var. Rol modeli oluyorlar öğretmenler. Yirmi iki yaşından sonra kişinin karakteri şekillenmiş oluyor. Beğendiğiniz öğretmen sebebiyle meslek seçiyorsunuz icabında. Bunun çok stratejik bir meslek olduğunu düşünüyorum. Onun için öğretmenlerin maddi ve diğer açılardan desteklenmesi gerekir. Mesela İstanbul'da yaşayan bazı öğretmenler, geçim sıkıntısı açısından ayrıca çalışması gerekiyor. İkincisi din adamlarıdır. Kişi şayet namaza camide devam ediyorsa bunda müspet bakımdan din adamının etkisi var. Aynı şekilde menfi bakımdan da etkisi var. Din adamlığı da çok stratejik bir meslektir.

İslam'da misyonerlik teşkilatı yok. Müslümanlık, böyle bir teşkilat olmamasına rağmen dünyaya yayıldı. Bu dine gönülden inanan, doğru anlatanlar vasıtasıyla. Bunlar bazen tüccarlar idi. Özellikle Uzak Doğu bölgelerinde. Bazen dervişler oldu bu kişiler. Özellikle Balkanlar'da bu önemli. İşte bu dini doğru anlayıp anlatacak olan İlahiyat Fakülteleridir. Zira buradan mezun olanlar öğretmen ve din adamı olarak görev yapıyorlar. Bu açıdan önemli.

İlahiyat Fakültesi mezunları üç alanda daha çok çalışıyorlar. Tıp Fakültesi için bir söz söylerler: Tıp Fakültesi'nden her meslekten adam çıkar arada bir doktor çıkar, derler. Biz de diyoruz ki, İlahiyat Fakültesi'nden her meslekten adam çıkar arada da din adamı çıkar. Çok çeşitli mesleklere yöneliyor İlahiyat mezunları. Öncelikle Diyanet, Milli Eğitim ve Akademisyenlik alanlarında görev alıyor. Diyanet Teşkilatında ise din görevlisi, vaiz, müftü

olarak veya merkez teşkilatında çalışıyor. Liselerde din dersi; İmam Hatip okullarında meslek dersleri öğretmeni oluyor. Mesela avukatlık yapmak isteyen, iki sene staj yapıyor. Esas mesleği o sırada öğreniyor. Hakimlik, savcılık yapmak isteyen Adalet Akademisi'nde hem teorik dersleri görüyor hem mahkemelerde staj yapıyor. Tıpçılar, mühendisler de öyle sanıyorum. Bir hazırlık dönemi oluyor.

Diyanet İşleri'nde çalışacak arkadaşlardan, hangi görevi yaparsa yapsın ilk beklenen şey, Kur'an'ı güzel okumasıdır. Ben İstanbul'da Tayyar Hocaya gelinceye kadar Kur'an okumayı biraz öğrenmiştim. Hocamız iki yazılı yaptı, ben on aldım. Talebe aklımla geçerim dersten diyorum. Tayyar Hoca bir gün beni çağırdı. Dedi ki, bak dedi, sen şimdi hesap ediyorsun ki, ben iki tane on aldım bu dersten geçerim diye. Şayet Kur'an'ı güzel okumayı beş alacak seviyeye getirmezsene seni bırakırım. Sen buradan mezun olduğunda cemaate bilgilerini anlatarak yapamazsın. Aksaray'da hoca var, sana talim okutacak dedi. Hoca, tamam dedi. Haftada iki üç gün ona gittim. Haftalarca Sübhâneke'yi okuttu ve sonra diğer sureleri. Hoca yine de o sene beni Kur'an-ı Kerim dersinden bıraktı. Yazın da memlekette talim okudum. Fatih Camii hocasına da bir sene devam ettim talim okumaya.



Kader bu ya, imamlık ve vaizlik yaptım. O zaman Tayyar Hoca'ya dua ettim. İyi ki beni böyle yetiştirdi diye. Gençler, bu konuda gurur yapmayın. Hangi mesleğe giderseniz gidin. Size ilk notu Kur'an okumanızdan verecekler. Tecrübeme dayalı olarak şunu söyleyeyim: Üniversiteye girme aşamasındayım. Bir arkadaşım Heybeliada'da imam oldu. Ben ezberlerimi kuvvetlendiriyorum. Bir sabah erkenden kaldırdı beni, git kıldır namazı, ben gidemiyorum dedi. Tabi sabah namazında uzun okunuyor. Gittim. Al-i İmran'ın ilk sayfasını okuyorum. Okuyorum ama dua ediyorum, bacağımın titrediğini umarım cemaat görmez diye. İkinci rekatta bacaklarımın titremesi durmuş! Gençler, bunun tatbikatını görev öncesi yapınız derim. Müftü olsanız bile, hocam siz varken bize hocalık düşmez, derler. Cemaat size Kur'an okumanızdan not verir. Güzel Kur'an okumak, biraz Allah vergisidir, biraz da çalışmaya bağlı. İlahiyat Fakültesi mezunları olarak size bunu öneririm.

İkincisi; din adamı ve öğretmen olarak meslek hayatınızda size çok soru gelir. Her türlü soruya muhatap olursunuz. Lisede öğretmen iseniz bu daha da fazla olur. Din bilgisinin, felsefe, sosyoloji, psikoloji gibi nice alanlarla ilgisi var. Size soru soranları susturamazsınız. Hele din görevlilerinin şunu bilmeleri gerekir: Eskiden cami cemaati genelde yaşlı idi. Şimdi gençler de var. Çapraz sorular da geliyor. Onun için çok okuma yapmanız gerekir. Ali Köse, Avrupa'da dini hayatı anlatan bir kitap yazdı. *Dinin Geleceği* adında. Kendisinden istedim, pdfsini bana gönderdi. Onu okudum buraya gelmeden. Uykularım kaçtı. O geleceğin, buraya da gelmesinden endişe ettim. Gördüğüm şu; Batıda Hristiyanlığın gerilemesinin birçok sebebi var. Din adamlarına sordukları soruya yeterince cevap alamıyorlar. Onun doktora tezi, ihtida eden İngiliz Müslümanları idi. (*Neden İslam'ı Seçiyorlar*). Diyor ki, onlara niçin Müslüman oldunuz diye sorduğumda, dini sorularımıza tatmin edici cevap veremiyorlar, dediler. Müslüman olmuş bir kadına sordum bunu, niçin Müslüman oldunuz diye. Dedi ki, ben koyu Katolik bir ailenin çocuğuyum dedi. Kendisi bir Türk'le evlenmiş. Annesi, sen ölürsen ben çocuklarını yine Katolik yaparım demiş. O da mahkemeye başvurmuş. Ölürsem velayetim onlara gitmesin diye. Diyor ki, ben bir Katolik okulunda okudum. Din hakkında sorular yönelttim. Sorularıma inandırıcı cevap gelmedi, diyor. Batı'da Hristiyanlığın gerilemesinin birçok sebebi var. Bunların başında, dinin, sorulara tatmin edici cevap verememesi. Onun için sorumluluk isteyen bir mesleğiniz var. Çok çalışmanız gerekiyor. Bu çalışmanın karşılığında doktorlar kadar geliriniz de olmaz. Açıkta da kalmazsınız. Kitap okuyarak kendinizi geliştirmeniz gerekir. Hocalık, vaizlik, müftülük yaparken soruları geçiştiremezsiniz. Doyurucu cevap vermeniz gerekir.

Bizim zamanımızda ilave kitap yoktu. Şimdi dini her alanda okuyabileceğiniz birçok kitap var. Bir kısmı internette, kütüphanede, birçok yerde kitap var. Cemaatiniz, öğrencileriniz karşısında mahcup olmamak için mesleğe şimdiden hazırlanmanız gerektiğini söylemek isterim.

Size Avrupa'daki dinin durumundan söz edeyim. Ben de yurt dışına çıktığımda hissettim. Din orada artık hayattan çekilmiş ama kültürel bir unsur olarak var. Sorarsanız kendilerini Hristiyan olarak tanıtırılar. En ufak bir ilgileri kalmamış. Almanya'da bugün her iki kişiden biri Hristiyan değil (2020 verisi). Alman piskoposlar birliğine göre yüzbinlerce kişi kilise ile ilişkisini resmen sonlandırmış. Kiliseye üye olunca Almanya vergi topluyor. Din ile ilgisi yoksa kaydını sildiriyor. Dünyanın en zengin on dört ülkesinin inançsızlık oranı 2020 yılında yüzde kırk iki. İnanmıyorum diyenlerin oranı yüzde elli dört. Şunu ifade edeyim; Batı'ya giderseniz kiliselerde cemaatin kalmadığını görürsünüz. Genç iken İngiltere'ye gittim, kuzeyde bir dil okulu vardı Türkler'in gittiği. Ben bir ailede pansiyoner olarak kaldım. Nihayet bir kiliseye gidip ayin izleyeyim dedim. Üç hafta falan geçti, ev sahibi hanıma dedim ki, siz kiliseye gitmez misiniz? Bazı noellere gideriz, daha doğrusu çocuklar gider dedi. Az ileride oturan çocuk ise 'saçma saçma!' dedi. Ben orada en büyük katedrale gittim bir Pazar. Saat on buçuk, katedrale girdim hiç kimse yok. Ortada bir yere oturdum. Büyük katedrale on sekiz kişi geldi, çoğu yaşlı. Şu kadar oran düştü diyor istatistikler. Batıda din adamları hem dini bilgi bakımından tatmin edici cevap veremiyor. Çünkü sistemde yanlışlık var. O dinden ürettiği bilgilerle tatmin edici cevap veremiyor. Bir de din adamlarının dini temsil durumu çok zayıf. Bu da ilahiyatçılara önemli bir görev yüklüyor. Biri; dini doğru anlatmak, bir de dini doğru-düzgün temsil etmek.

Batıda dinin en büyük darbe aldığı hususlardan biri, pedofili denilen, din adamlarının çocuklara yaptıkları sarkıntılar. Din adamlarının bu kötü temsili, oradakilerin kiliseden soğumasını beraberinde getiriyor. Bizde böyle bir tehlike yok. Çünkü bu, Hristiyanlıkta Katoliklikten geliyor. Orada din adamlarına evlilik yasak. Buradan kaynaklanıyor. İslam'da ise böyle bir şey yok. Onlar, Hz. İsa'ya atfen, gücü yetenler evlenmesin diyor. Ama bu, beşeri zaafı yok etmiyor ki. Bir de dini doğru anlatmak son derece önemli. Bizde iki zaaf var, eskiden ayıplarımız fazla görünmüyordu. Şimdi başına sarığı geçiren youtube'ta program yapıyor. İstanbul'da bize en yakın cami, Bayezit Camii idi. Bir gün Peygamber sevgisini anlatıyor hoca. Üniversite muhitinde bir camide Cuma sohbetinde şöyle anlatıyor. Sahabe, Peygamber konuşurken ağzından bir tükrük çıksa da onu yutsak derdi, diye anlatıyor. Bugün youtube'ta da böyle durumlar var. Orada Peygamberimizin, tükrük vb. durumlarına dair neler anlatıyorlar. Halbuki, belki de ağzından çıkan bir tükrük başka birinin ağzına gitmiş olabilir. Bunlar ferdi durumlar. Peygamber sevgisi ve saygısı makul ölçüler içinde anlatılmalıdır.

Allah nazarında mahbûb olan kimseler var. Evliya deniliyor. Bunların normal kişilerden bazı farklılıkları olabilir. Dinimizde en önemli şahsiyet Hz. Peygamber'dir. Şimdi evliya menkıbeleriyle doldurduk dini. Bu doğru değil. Özellikle şefaathat konusu. Falan kişi filan için şefaathat edebilir diyebilir miyiz ? Tuhaf hikayeler anlatıyorlar. Böyle bir din yok. Allah kime izin verirse, Peygamberimiz şefaathat edebilir. Şimdilerde mesela, şeyhleri bir pencerede yatıyor. Orada pencereden bakıyor şeyh. İlan ediyorlar; içinizden geçeni belirtin diye. Niçin? Şeyh duyacak, bilecek ve onların dileği kabul olacak. Bu durum, müritlere iyi gelebilir ama bizim dinimizde böyle bir durum olduğunu ben düşünmüyorum. Bu yüzden tasavvufun, İslam kültüründe önemli bir ağırlığı vardı. Eskiden tarikat önde gelenlerinin fıkıh, kelam, akait bilgilerinin çok iyi olması aranırdı. Şimdi öyle değil. Bu bilgiler sağlam olmayınca din anlatıyorum diye hurafelerle dolduruyorlar. Onun için din dersi hocalarının ve din adamlarının dini temsil etme ve anlatma konusunda önemli problemleri var düşüncesindeyim. Sizin yanlış anlatımınızdan hareketle yanlış yapanların hesabı öte dünyada size sorulur. Bunu söyleyeyim.



ed-Dînü en-nasîhatü/Din nasihattir. Doğru verirsek. Ben İstanbul'da çok vaiz dinledim. Feyzullah Değerli vardı. Sonra milletvekili oldu. İkinci namazı sonrası Pazar günleri cami dolu olurdu. Vaizlerin dini anlatma noktasında önemli rolleri var. Ama dikkatli olmalılar.

Kur'an esrarengiz bir kitap. İndiği dönemdeki ilk muhatabı Hz. Peygamber'in yakınında olanlar. Kur'an, okudukça size sırlarını açar. Bir defa okumakla olmaz. Bir hoca bana şunu demişti; Fuzulî hakkında kırk kitap okuyacağına onun Dîvân'ını kırk defa oku, onu daha çok tanırsın. Bunun önemini anladım. Ben de Kur'an'ı mealiyle birlikte okumanın, sürekli okumanın size sırlarını açacağını düşünüyorum. Siz ilahiyatçısınız. Kur'an'ı, Arapçası ve mealiyle her gün okuyacak şekilde bir vird edinin. Zamanla size inceliklerini açacaktır. Bu son derece önemli. Günde iki üç sayfa okursanız yedi günde bir cüz okumuş olursunuz. Bu konuda kendinizi de yormayınız. Nitekim Peygamberimiz, adeta otomatik okumak isteyenleri uyarmış ve en fazla yedi günde bir hatim okumayı uygun görmüş. Bence her gün bir sayfa bile olsa, bir buçuk senede mealiyle birlikte, okunur. Kur'an okurken not tutarsanız, vaiz, müftü, Kur'an kursu hocası olduğunuzda bundan istifade edersiniz.

Hadis külliyatı da önemli. Hepsinin tercümesi var bugün. Buhari'den başlayıp günde bir iki sayfa okuyarak bütün hadis külliyatını okumayı ve notlar almanızı öneririm. Birçok kitabı okumaktan daha fazla yetiştirici olur.

İlahiyat Fakültesi mezunlarının akademisyen olmaları hususuna gelince; şayet bunu çok seviyorsanız, oldukça keyifli bir alandır. Zorla akademisyen olunmaz. Zira çok okumayı gerektiriyor. Bir müddet zorlanırsınız, sonra alışırsınız. Çok okumanızdan etrafınız bile rahatsız olur, ama siz zamanla keyif alırsınız. Akademisyen olmak isteyenler için şunlar önemli; on altıncı yüzyıl için Batıdan Doğuya yol alsanız Türkçe ile yetinirsiniz derlerdi. Osmanlı, Safevi, Delhi Türk Sultanlığı, Çin'de de Türk boyları vardı. Ama şimdi öyle değil. Günümüzde İngilizce bu açıdan önemli. Belki yakında telefonlarımıza bir program yüklenecek. Bir Batı ülkesine gittiğimizde bir ufak sesle Türkçe konuşsak telefonumuz onu ilgili dile çevirecek. Günümüzde Google transfer gibi programlar da var. Lisan öğrenmek biraz zor. Biz hercai bir milletiz. Çok çalışmak bize göre değil!... Şuraya bir yabancı dil kursu açın, iki yüz kişi gelir. Bir hafta sonra sayı düşer. Neticede on beş kişi kalır. Aslında öğrenmek isteyen de on beş kişidir. Akademisyen iseniz lisan öğrenmeye mecbursunuz. Ben Türkçe dışında yabancı dil ile eğitime karşı biriyim. Bazı mesleklerde (tıp, mühendislik vb.) İngilizcede epey materyal var. Bizde şimdi öğrenci Türk, hoca Türk ama İngilizce eğitim yapmaya çalışıyoruz. Şayet bir hoca, İngiltere'de üç dört sene kalmamışsa zaten bu dilde ders anlatamaz. Sadece mış gibi yapıyoruz.

Türkiye'ye epey yabancı öğrenci geliyor. Bizim üniversitede on – on beş milletten öğrenci var. Din adamı olmak için yabancı dile gerek yok. Ama akademisyen iseniz bir Batı dili önemli. İçinizde akademisyen olmak isteyen varsa şimdiden buna hazırlansın. Tembel öğrencilerin birinci mazereti şu; benim dile kabiliyetim yok şeklinde. Sağır ve dilsiz değilse herkes bir dili (anadili) öğrendi ise ikinci dili de öğrenir. Hafızlar Kur'an'ı yani altı yüz sayfayı öğreniyor. En kısa bir surede bile beş kelime var diyelim. Altı bin ayeti beş ile çarparsanız otuz bin kelime yapar. Demek ki, bir hafızlık yapan kişi aslında otuz bin kelimeyi öğrenmiş oluyor. Otuz bin kelime İngilizce bilsen, Shakespeare'yi şerh edersin. İngilizce öğrenenler on bin kelime biliyor. Dile kabiliyetim yok diyenler de böyle. Sadece tembellik var.

Çocuklar iki buçuk yaşına gelince konuşmayı öğreniyor. Doğduğundan itibaren çocuk her an lisan öğreniyor. Önce sesleri, tek heceli kelimeleri, televizyonda olup bitenleri vb. Biz haftada üç saat ders ile lisan öğreneceğiz zannediyoruz. Onun için lisan öğrenmenin Türkiye’de yanlış uygulaması var. Kişi ya bir buçuk senede lisanı öğrenir ya da ömür boyu dil çalışır. Osmanlı medreselerinde beş altı sene gramer ağırlıklı Arapça öğrenilirdi. Dünyanın her dili bir buçuk senede öğrenilir. Her gün çalışarak yapılır bu. Fuat Sezgin hoca dedi ki, altı ayda Rusça öğrendim dedi. Ben de altı ayda dil öğrenilmez dedim. Ben günde on altı saat çalıştım dedi. Lisan için her gün çalışmanız gerekir.

İslami ilimlerde Arapça olmazsa olmaz. İslam kültürü konusunda İngilizce yazılanlar Arapça yazılanlardan çok fazla. Oradan bir ibret almak mümkün. Akademisyen olmak isteyen, lisan işini halletmeli. Ben sizin yerinizde olsam, bir sene Arapçaya ağırlık veririm. Daha sonra bir Batı diline yönelirim. Ne kadar çok kelime bilerseniz o dili o ölçüde bilmiş olursunuz. Bir havuz hikayesi vardır matematikte. Zihin de böyledir. Ona ne ölçüde doldurursanız o ölçüde dolar, çünkü bir yandan da unutmak vardır. Lisan, o ülkede yaşamıyorsanız cazip olmaz. Onun için yabancı dil, o dilin konuşulmadığı ülkede iseniz inat ve sabrı gerektiriyor.

Bir de ilgi duyduğunuz alan ile ilgili kitaplar okumanız gerekir. Bütün akademik hayatımda bu zorlukları yaşadım. İstediklerimin bazılarını yaptım, bazılarını yapamadım. İlahiyat Fakültesi önemli. Bir zamanlar burada talebe olduğum için kendimi mutlu hissediyordum. İlerleyen süreçte İlahiyat ile ilgili konularda önemli problemlerle karşılaşacağız. Bunu şimdiden bilelim.

İnsan iki türlü iyi yetişiyor üniversitede ve hayatta. Ya iyi bir hocaya denk gelir ki, bu bir şanstır. İkincisi ise sizin konuya ciddiyetle çalışmanız. Bu durumda hoca yeterli olmasa bile hocayı zorladığınızda yine kendinizi yetiştirebilirsiniz.

Hepinize başarılar diliyorum. Şimdi artık her yer İstanbul, internet sayesinde. İstanbul’daki zenginlikler artık bilgisayarlarımızda var. Mazeretimiz kalmıyor bu açıdan.

Sabırla dinlediniz, teşekkür ediyorum.